

Park Krajobrazowy Promno – podstawowe informacje

Jesień w grądzie (fot. Paweł Siłwa)

- + Data powstania: 1993 rok.
- + Powierzchnia: 3363,86 ha.
- + Powierzchnia utołiny: 2379,68 ha.
- + Cele ochrony: zachowanie urozmaiconego krajobrazu połudnowego o bogatej rzeźbie terenu, z wodami płynącymi i stosunkowo niewielkimi powierzchniami zbiornikami wodnymi oraz dobrze wykształconych zbiorowisk leśnych (zwłaszcza lasów grądowych).

Rezerwat przyrody

- + **Jezioro Dębinek** (rezerwat krajobrazowy utworzony w 1959 roku, powierzchnia: 37,08 ha) – służy zachowaniu stanowisk szeregu cennych roślin chronionych oraz walorów krajobrazowych jeziora Dębinek wraz z otaczającymi je zbiorowiskami szuwarowymi i lasami.
- + **Jezioro Drążynek** (rezerwat torfowiskowy utworzony w 1954 roku, powierzchnia: 6,45 ha) – utworzony w celu zachowania siedlisk roślinności torfowiskowej powstałych na zarastającym jeziorze o charakterze humusowego zbiornika ramienicznego z przyległymi łakami bagiennymi o bogatej entomofaunie oraz interesującej roślinności zielnej i mszystej.

- + torfowiskowych i wodno-blotnych, zasiedlanych przez liczne gatunki roślin, zwierząt i grzybów.
- + Położenie fizycznogeograficzne: Równina Wrzesińska.
- + Położenie administracyjne: powiat poznański, gminy: Pobiedziska, Kostrzyn
- + Obszary Natura 2000: obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Ostoja koło Promna.

- + **Las Liściasty w Promnie** (rezerwat leśny utworzony w 1954 roku, powierzchnia: 6,09 ha) – utworzony w celu zachowania kompleksu ekosystemów lasów liściastych o cechach zespołu naturalnego z bogatym i różnorodnym runem leśnym.
- + **Okrągłak** (rezerwat krajobrazowy utworzony w 2002 roku, powierzchnia: 8,14 ha) – utworzony w celu zabezpieczenia naturalnych procesów dynamicznych, zachodzących w kompleksie ekosystemów wodnych i bagiennych na obszarze jeziora Okrągłak i w jego bezpośrednim otoczeniu oraz renaturalizacji fragmentu lasu.

Położenie i krajobraz

Park Krajobrazowy Promno znajduje się około 22 km na wschód od Poznania, na południe od linii kolejowej Poznań – Pobiedziska – Gniezno, pomiędzy drogą krajową nr 5 przebiegającą na północ od jego granic a granicą gminy Pobiedziska na południowym wschodzie. Tereny parku rozciągają się pomiędzy miejscowościami Biskupice, Pobiedziska, Wierzyce i Leśna Grobla. Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski według Kondrackiego Park Krajobrazowy Promno położony jest w obrębie mezoregionu Równina Wrzesińska. Rzeźba terenu została ukształtowana w wyniku działalności

Jarząb brekitia (fot. Paweł Siłwa)

powstałe wskutek osadzenia się żwirów i piasków niesionych przez wody roztopowe wypływające z lodolodu. W okolicy Zbiornika liściaste: grab, buk, dąb szypułkowy, klon zwyczajny, jawor, jesion i brzoza. W rejonie Nowej Góry występuje rzadki i chroniony gatunek drzewa – jarząb brekitia. Drzewostany charakteryzują się dużym udziałem gatunków liściastych i wysoką klasą wieku. Do większych akwenów należą jeziora: Dębinek, Wójtostwo, Dobre i Brzostek oraz jezioro Ośemka (Rowu z Wierzyce) – jeziora: Ośemka, Uli, Cyganek Baba i Okrągłak. Mniejsze zbiorniki mają charakter okresowy. Wody płynące to wspomniana wcześniej Cybinka oraz dwa cieki: kanał Szkudelnik i Kanał Czachurski, które są pochodzenia naturalnego, ale w przeszłości zostały uregulowane i przebudowane. Głównym elementem krajobrazu tego obszaru są kompleksy leśne porastające pasmo nie krawce parku zajęte są przez sandry,

Sawar klaci wiechowatej w rezerwacie Jezioro Drążynek (fot. Paweł Siłwa)

Walory przyrodnicze

W części północno-zachodniej i wschodniej parku przeważają siedliska borowe, w których dominuje sosna, natomiast w części centralnej – siedliska lasowe, gdzie przeważają gatunki liściaste: grab, buk, dąb szypułkowy, klon zwyczajny, jawor, jesion i brzoza. W rejonie Nowej Góry występuje rzadki i chroniony gatunek drzewa – jarząb brekitia. Drzewostany charakteryzują się dużym udziałem gatunków liściastych i wysoką klasą wieku. Do większych akwenów należą jeziora: Dębinek, Wójtostwo, Dobre i Brzostek oraz jezioro Ośemka (Rowu z Wierzyce) – jeziora: Ośemka, Uli, Cyganek Baba i Okrągłak. Mniejsze zbiorniki mają charakter okresowy. Wody płynące to wspomniana wcześniej Cybinka oraz dwa cieki: kanał Szkudelnik i Kanał Czachurski, które są pochodzenia naturalnego, ale w przeszłości zostały uregulowane i przebudowane. Głównym elementem krajobrazu tego obszaru są kompleksy leśne porastające pasmo nie krawce parku zajęte są przez sandry,

zbiorowisk roślinnych, spośród których aż 68 uważanych jest za zagrożone w regionie. Wiele odnotowanych zbiorowisk jest indykatorami siedlisk wymienionych w załącznikach dyrektywy siedliskowej, dlatego znaczną część terenu parku chroniona jest w ramach sieci Natura 2000 jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Ostoja koło Promna.

Fauna okolic Promna charakteryzuje się równie dużym bogactwem gatunkowym jak świat roślin. Najlepiej rozpoznaną grupą są kregowce, których do chwili obecnej stwierdzono ponad 220 gatunków. Większość z nich należy do awifauny. Z ptaków drapieżnych gnieździ się tu na przykład błotniak stawowy, jastrząb, kobuz i trzmieljad, z ptaków wodno-blotnych: żuraw i bąk. Wśród ptaków związanych ze środowiskiem leśnym na uwagę zasługują: dzięcioł średni, dzięcioł czarny, bocian czarny, mucholówka mała i siniak. Z większych ssaków opisywany obszar zasiedlają sarny, jelenie, dziki i lisy. Nad jeziorami pojawiają się wydry, od kilku lat spotyka się także bobry, które budują tamy na ciekach, tworząc rozlewiska. Na uwagę zasługują liczne występowanie orzesznicy, która ma tu jedyne stanowisko w regionie. Spotkać ją można w lasach liściastych z bogatym podszyciem złożonym z leszczyny i jeżyny. Duża liczba dziuplastych drzew sprzyja obecności licznych gatunków nietoperzy. Miejsca podmokłe zamieszkane przez żurawie, które są miejscami gniazdowania. Wśród bezkręgowców warto odnotować również stanowisko ślimaka zatoczka lamiowego oraz chrząszcza – kwietnicy okazałej.

Mała powierzchnia omawianego obszaru i bliskość Poznania stanowią czynniki negatywnie wpływające na walory przyrodnicze i krajobrazowe okolic Promna. Od kilku lat obserwuje się spadek poziomu wód

Miodownik melisowaty (fot. Paweł Siłwa)

Dolki (fot. Paweł Siłwa)

Rezerwat Jezioro Dębinek (fot. Paweł Siłwa)

stłabo poznaną grupą są bezkręgowce, wśród których jedynie motyle doczekały się szczegółowych badań. W przypadku motyli z rodziny sówkowatych stwierdzono obecność polowy gatunków występujących w Polsce. Ponadto na granicy parku odnotowano obecność osobników rzadkich gatunków z innych rodzin: postojaka wieślołowca i włodarki chorałewki, umieszczonych w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Spośród bezkręgowców warto odnotować również stanowisko ślimaka zatoczka lamiowego oraz chrząszcza – kwietnicy okazałej.

gruntowych i powierzchniowych w niektórych akwenach. Drobne śródlasne oczka wodne wysychają. Dużym zagrożeniem jest postępująca zabudowa gruntów porolnych w sąsiedztwie obszarów leśnych i jezior. Rozwoj osadnictwa oraz duża atrakcyjność turystyczna tego terenu powodują wzrost penetracji lasów przez turystów i spacerowiczów. Zagrożeniem jest także moda na quady i motory crossowe. W trakcie prac leśnych często usuwane są drzewa z dziuplami, co ogranicza możliwości rozrodu niektórych gatunków ptaków, owadów i nietoperzy.

W ostatnim czasie do parku włączono obszary leśne położone w południowo-wschodniej części gminy Pobiedziska. Są to głównie drzewostany mieszane i iglaste w wieku około 100–120 lat. Występuje tu kilka niewielkich jezior ułożonych paciorkowo na niewielkim cieku. Jeden z akwenów wraz z przylegającymi torfowiskami objęty jest ochroną jako rezerwat krajobrazowy

Śródlasne rozlewisko stworzone przez bobry (fot. Paweł Siłwa)

Walory kulturowe

Park Krajobrazowy Promno w swoich granicach nie posiada istotnych obiektów zaliczanych do dziedzictwa kulturowego. Jedynym tego typu jest grodzisko pierścieniowe koło Nowej Góry przy krawędzi doliny kanału Szkudelnik. Pochodzi ono z okresu wczesnego średniowiecza, a w okresie potopu szwedzkiego było kryjówką polskich wojsk. Przy jeziorze Drążynek znajduje się głąz narzutowy z tablicą poświęconą zasłużonemu przyrodnikowi, profesorowi Zygmuntowi Czubińskiemu. Wycieczkę na

teren parku turyści często łączą z wizytą w położonych w pobliżu jego granic Pobiedziskach, które uzyskały prawa miejskie przed 1257 rokiem od księcia Przemysła I. W uroklivym miasteczku warto zobaczyć między innymi rynek z zabytkowym wczesnonożytkim kościołem farnym z przełomu XIII i XIV wieku, a także pobliski Skansen Miniatur oraz Gród Pobiedziska z wystawą machin oblężniczych.

Turystyka

Jezioro Dębinek (fot. Miłena Kuliczka)

Przez obszar parku przebiegają trzy szlaki piesze (niebieski, zielony i żółty) oraz kilka szlaków rowerowych, począwszy od tras o znaczeniu międzynarodowym (europejskie szlaki rowerowe EuroVelo nr 2 i nr 9). Z Poznania można tu dojechać, wykorzystując szlaki należące do Wielkopolskiego Systemu Szlaków Rowerowych – Pierścieni Rowerowy Dookoła Poznania oraz Piastowski Trakt Rowerowy. Uzupełnieniem oferty dla rowerzystów są szlaki łącznikowe R-11 i R-12, stanowiące element systemu szlaków rowerowych Puszczy Zielonki. Dla amatorów nordic walkingu powstały trzy trasy o różnej długości, pozwalające na poznanie najciekawszych pod względem krajobrazowym fragmentów parku podczas wędrówek z kijkami. Jazda konna w rejonie parku jest możliwa w ośrodkach jeździeckich w Borówku, Kaczinie, Kociąkowej Górze i Nowej Górze, jednak na terenie parku nie wyznaczono dotychczas tras konnych.

Szlak nordic walking (fot. Artur Gólski)

Turystyka konna (fot. Euro Pilot)

Warto zobaczyć

Aspekt wiosenny w rezerwacie Las Liściasty w Promnie (fot. Paweł Siłwa)

- + masowe kwitnienie roślin runa w okresie wiosennym w okolicach jeziora Drążynek,
- + malownicze jezioro Dębinek,
- + wiekowe drzewostany liściaste w jesiennej scenarii,
- + krajobraz przekształcony w wyniku działalności wodnych inżynierów – bobrów.

Warto przeżyć

- + wycieczkę nordic walking po najciekawszych fragmentach parku,
- + pokazy strzelania z kuszy walowej i gigantycznego trebusza w Grodzie Pobiedziska.

Warto odwiedzić

- + Skansen Miniatur w Pobiedziskach, w którym zgromadzono miniatury 100 interesujących obiektów architektonicznych ze Szlaku Piastowskiego i terenów Wielkopolski,
- + kościół farny w Pobiedziskach.

Skansen Miniatur w Pobiedziskach (fot. Piotr Basinski)

Dzięcioł średni (fot. Paweł Fabjański)

Siniak (fot. Euro Pilot)

Orzesznica (fot. Euro Pilot)

Mucholówka mała (fot. Euro Pilot)

Złocznik okładniowiec (fot. Euro Pilot)

Sikora uboga (fot. Euro Pilot)

Kobuz (fot. Euro Pilot)

Zawilec żółty (fot. Paweł Fabjański)

Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Chalinie

Od 1997 roku w Chalinie działa Ośrodek Edukacji Przyrodniczej. Obiekt położony jest na terenie Sierakowskiego Parku Krajobrazowego – jednego z najczystszych i najpiękniejszych rejonów Wielkopolski (wydmowe tereny Puszczy Noteckiej, dolina Warty, urozmaicona Kraina Stu Jezior). Obiekt mieści się na terenie zabytkowego założenia dworskiego, obejmującego XIX-wieczny dworek, pełniący funkcję muzealno-konferencyjną oraz bazę noclegową z 42 miejscami noclegowymi wraz z zapleczem gastronomicznym. Wokół rozciąga się park przyrodniczy i teren rekreacyjny. Na terenie Ośrodka mają

Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Łądzie

Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Łądzie rozpoczął swoją działalność wiosną 2006 roku. Obiekt znajduje się na terenie Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego, około 25 km na zachód od Konina. Zlokalizowany jest na skraju zalewowej doliny Warty o urozmaiconym krajobrazie zdominowanym przez łąki i pastwiska z licznymi starorzeczami, stanowiącej obszar o niezwykłym bogactwie świata ptaków, płazów i ryb. Ośrodek mieści się w wyremontowanym dworcu pochodzącym z XIX wieku, otoczonym parkiem. Obiekt dysponuje salą konferencyjno-wykladową na około 80 osób (wyposażoną w sprzęt audiovizualny), pracownią laboratoryjno-komputerową, salami wystawowymi,

Ośrodki posiadają do dyspozycji gości przede wszystkim: jednodniowych, warsztatów, konferencji, uroczystości rodzinnych i szkoleń. Więcej informacji na: www.ekoodukacja.com.pl lub www.zpkww.pl Informacje o ofercie i rezerwacji: Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego tel.: 61 65 54 657, edukacja@zpkww.pl

Tekst: Paweł Siłwa
Fotografie na okładce: Aspekt wiosenny w grądzie (fot. Paweł Siłwa), wawrzynnik wilczy (fot. Paweł Siłwa), pomnikowy głaz koło jeziora Drążynek (fot. Magdalena Piątkowska), oznaczenie trasy nordic walking (fot. Artur Gólski)
Znacznikowa: Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego pl. Wolności 19, 61-355 Warszawa tel./fax 22 664 37 20, 22 664 50 91 www.europlot.com.pl
Wydawca: Euro Pilot sp. z o.o. ul. St. Konarskiego 3, 01-355 Warszawa tel./fax 22 664 37 20, 22 664 50 91 www.europlot.com.pl
Aktualność informacji: listopad 2017
ISBN: 978-83-8009-136-8

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu

Park Krajobrazowy PROMNO

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego
Poczta 18, 61-739 Poznań
tel. (61) 65 54 650
www.ekoodukacja.com.pl

Euro Pilot Sp. z o.o.
Wydawnictwo Kartograficzne
ul. St. Konarskiego 3, 01-355 Warszawa
tel./fax 22 664 37 20, 22 664 50 91
www.europlot.com.pl

ISBN 978-83-8009-136-8

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu

